

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย การจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดการแสดงโนราสำหรับเยาวชนของเทศบาลตำบลไทรทอง อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการถ่ายทอดทำาและการทำงานร่วมกันกับเยาวชนเทศบาลตำบลไทรทอง โดยที่โรงเรียนในเครือข่ายจำนวน ๕ โรงเรียนเข้ารับการถ่ายทอดทำาและงานจากวิทยากร และผู้ช่วยวิทยากร สาขาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยมีการ วิเคราะห์และประเมินผลตามรูปแบบของกระบวนการทำาและการบรรเลงดนตรีที่ได้รับการถ่ายทอด

การเก็บข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) โดยขณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และถ่ายทอดทำาโนราให้กับเยาวชน เป็นเวลา ๔ ครั้ง ๆ ละ ๔ วัน จำนวน ๒ ครั้ง และครั้งละ ๒ วัน จำนวน ๒ ครั้ง เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทักษะที่สนผลเกี่ยวกับการแสดงโนรา และวิทยากรที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกันโดยนำาเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาที่ขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสามารถแยกลักษณะของการเก็บข้อมูล ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ข้อมูลระดับกว้าง คือข้อมูลเกี่ยวกับประวัติองค์การบริหารเทศบาลตำบลไทรทอง โครงการฝึกทักษะการทำาโนรา การศึกษายบทบาทของครูในการช่วยเหลือกิจกรรมฝึกอบรม โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าสังเกตและการสัมภาษณ์ แบบมีส่วนร่วม

๒. ข้อมูลระดับลึก คือข้อมูลเกี่ยวข้องกับการองค์ความรู้ด้านการแสดงโนราที่จะนำมาถ่ายทอดกระบวนการถ่ายทอด ทักษะของกลุ่มเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้า สังเกตและปฏิบัติการร่วมกัน บันทึกผลงานการปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัยโดยสามารถแบ่งลักษณะของแหล่งข้อมูลได้ดังนี้

๑. เอกสาร ตำรา บทความ สิ่งพิมพ์และงานวิจัยต่าง ๆ
๒. หน่วยงานราชการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
๓. เยาวชนที่เข้ารับการถ่ายทอดการทำาโนรา
๔. ข้อมูลการถ่ายทอดการทำาโนราและบรรเลงดนตรีโนราสำหรับเยาวชน
๕. ข้อมูลการเผยแพร่การแสดงโนราของเยาวชน ตำบลไทรทอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการวิจัยดังนี้

๑. กล้องถ่ายภาพนิ่ง

ใช้สำหรับถ่ายภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์ การประมวลผลและเอกสาร งานวิจัย เช่น การลงพื้นที่สำรวจสภาพโรงเรียน เทศบาลตำบล โคนคี่ส่วน การฝึกสอนของนักเรียนขณะได้รับการถ่ายทอด การเผยแพร่การแสดงโนราของกลุ่บเยาวชน ในชุมชนต่าง ๆ

๒. เอกสารประกอบการถ่ายทอดทำรำโนรา

เป็นเอกสารที่มีทำรำพื้นฐานเบื้องต้นให้เยาวชนได้ศึกษาขึ้นชื่อว่า ทบพวนและนำมาใช้ประกอบการถ่ายทอดทำรำของวิทยากร

๓. เอกสารใบลงทะเบียน สำหรับครู วิทยากร และเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม

ใช้ประกอบในการลงชื่อของครูผู้ดูแลเยาวชน วิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร ในการเข้าร่วม โครงการ โดยระบุวันและเวลา ขณะเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นเอกสารประกอบการวิเคราะห์ประเมินผล

๔. าวนิต

ใช้ประกอบการถ่ายทอดทำรำการร้องกลอนประกอบทำรำ แต่ละบท ขยาลงบนไว้นิต แต่ละแผ่น ขนาด ๑.๒๖ x ๑.๑๖ ม. เพื่อการบอจเห็นชัดเจน และไว้นิต ขนาด ๒ x ๓ ม.

๕. แบบสอบถามความคิดเห็น

ใช้เป็นเอกสารในการแสดงความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน ครู ผู้ปกครองของเยาวชน ที่เข้าร่วมโครงการ นำไปประกอบการประเมินผล

วิธีที่ใช้สำหรับการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ๔ วิธี คือ การสัมภาษณ์ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบล โคนคี่ส่วน การบันทึกประวัติ กิจกรรมโรงเรียน การถ่ายทอดการแสดงโนราสู่เยาวชน และการสังเกต โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การสัมภาษณ์

ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Un Structured Interview) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า ได้กำหนดคำถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ และเอกสารงานที่เกี่ยวข้อง ขณะผู้วิจัยจะสืบหาข้อมูลในประเด็นที่ต้องการศึกษาดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ ประวัติองค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลไทรคิ้ว

๑.๑.๒ โครงการฝึกอบรมในราชองเทศบาลในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา

๑.๑.๓ โรงเรียนและนักเรียนที่นำองค์ความรู้ในราไปใช้ในชุมชน

๑.๒ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบพูดคุยธรรมชาติเป็นกันเองโดยมีลักษณะคือ

๑.๒.๑ ผู้วิจัยเปิดกว้างไม่ว่าจะคำถามขอขยายชน คือ ครู ผู้บริหารแบบที่มีจุดน่าสนใจเฉพาะ หรือแบบเจาะลึกเพื่อค้นหาข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

๑.๒.๒ แบบกึ่งอวกาศเพื่อให้เกิดความรู้ลึกซึ้งถึงลักษณะทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มากที่สุด

๒. การบันทึกประวัติ กิจกรรม

ประวัติของโรงเรียนและองค์การบริหารเทศบาลตำบล ไทรคิ้ว การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการบันทึกประวัติ ความเป็นมาของโรงเรียน หน่วยงาน องค์การบริหารเทศบาลตำบลไทรคิ้ว กิจกรรมการแสดงโนรา ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการรอบประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า

๓. การถ่ายทอดการแสดงโนราสู่ชุมชน

การเก็บข้อมูล ภาตสนาาโดยการถ่ายทอดเทต โน โดยีสู่ชุมชนขณะวิจัยให้วางแผนการทำงานไว้ดังนี้

๓.๑ ติดต่อบริษัทพานิชกับนายกองค์การบริหารเทศบาลตำบล ไทรคิ้ว และที่ปรึกษาศิลปวัฒนธรรมเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย

๓.๒ ร่วมประชุมกับนายกองค์การบริหารเทศบาลตำบล ไทรคิ้ว ที่ปรึกษาศิลปวัฒนธรรม ครูผู้ควบคุม นักเรียนที่ฝึกอบรมเกี่ยวกับแผนการอบรม

๓.๓ เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ การแสดง โนราและดนตรีให้กับเยาวชนตำบล ไทรคิ้ว

๓.๔ เก็บข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนได้รับการถ่ายทอด ทำรำนโนราและการบรรเลงดนตรีโนรา

๓.๕ ประเมินศักยภาพการถ่ายทอดทำรำนและดนตรีโนราของสาขาศิลปะการแสดง

๔. การสังเกต

การสังเกตการณ์ถ่ายทอดท่ารำและดนตรีโนราจากวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรในการฝึกอบรมโนราด้านการกระทำ ความหมาย ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การกระทำ (Acts) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกในค่านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดท่ารำและการบรรเลงดนตรีโนรา

กิจกรรม (Activities) คือ พฤติกรรมการถ่ายทอดการรำโนราให้กับเยาวชนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น บอกเล่า ปฏิบัติตาม ปฏิบัติซ้ำเป็นกลุ่ม

ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ การเกี่ยวข้องกันระหว่างสมาชิกภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน วิทยากร

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การที่วิทยากรรับบทบาทในการทำกิจกรรม การแสดงร่วมกันเช่น การเป็นวิทยากรแสดงโนราร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ งานวิจัยและข้อมูลจากภาคสนามโดยตรง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลเอกสาร ศึกษาข้อมูลเอกสารจาก

- ๑.๑ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา
- ๑.๒ สถาบันทักษิณคดีศึกษา สงขลา
- ๑.๓ องค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกฉ้วน
- ๑.๔ โรงเรียนในเครือข่าย ๔ โรงเรียน

๒. ข้อมูลภาคสนาม

๒.๑ คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเลือกบุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูล

- นายวรจิต สายแก้ว อดีตนายกองค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกฉ้วน

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดป่าศอ วัดทุ่งชิงหม่น บ้านโคกโค่น และบ้านไพรทอง

๒.๒ อาจารย์ผู้ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

- นายบุญหลง นิ่มคำ
- นางฉัตรดา เทพเกลี้ยง
- นางเสริมศรี ต่วงฉืด
- นางดวงแก้ว ศรีเมือง

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ครู นักเรียน ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการวิจัย

๓. ข้อมูลการถ่ายทอดทำรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนรา

ผู้วิจัยและคณะลงพื้นที่ปฏิบัติการถ่ายทอดทำรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนราให้กับเยาวชนโดยมีแผนการถ่ายทอดดังนี้

- ๓.๑ การบรรเลงดนตรีโนราเบื้องต้น
- ๓.๒ การบรรเลงดนตรีโนราประกอบการรำ
- ๓.๓ การรำโนราเพลงโค
- ๓.๔ การรำโนราเพลงนาถ ประกอบด้วย เพลงนาถช้า และเพลงนาถเร็ว
- ๓.๕ การรำโนราบทครูสอน
- ๓.๖ การรำโนราบทสอนรำ
- ๓.๗ การรำโนราบทประคม
- ๓.๘ การรำโนราทำครู
- ๓.๙ การรำโนราตัวอ่อน

การจัดเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลที่ได้ศึกษาตามขั้นตอนวิจัยต่าง ๆ มาจัดทำข้อมูลดังนี้

๑. ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สัมภาษณ์และงานวิจัยมาจัดระบบในบทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การถ่ายทอดทำรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนรา เทคนิคการถ่ายทอด เอกสิทธิ์ทำรำ นำมาจัดระบบในบทที่ ๔
๓. ผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ การอภิปรายผล นำมาจัดระบบในบทที่ ๕

การตรวจสอบข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูล ออกเป็น ๒ ส่วน

๑. คณะผู้วิจัยให้นำข้อมูลประเด็นต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์และบันทึกมาเขียนเป็นรายงานวิจัยฉบับร่าง เพื่อให้เจ้าของข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องก่อนแล้วนำมาเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์
๒. คณะผู้วิจัยให้นำข้อมูลจากการถ่ายทอดทำรำและการบรรเลงดนตรี โนรา มาเขียนเป็นรายงานวิจัยฉบับร่าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน โนรา คือ ผศ.สาโรจน์ นาคะวิโรจน์ และ คร.จรูญ สุวรรณชาติ ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล ก่อนนำมาเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์

๓. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นคู่มือการถ่ายทอดการทำไร่โนราและการบรรเลงดนตรีสำหรับเยาวชนมาให้ครูผู้ควบคุมนักเรียนฝึกทำโนรา ตรวจสอบ พิจารณาก่อนนำไปเขียนเป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดทำไร่โนราให้กับเยาวชนตำบลโตนดด้วน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการถ่ายทอดทำไร่โนรา และการบรรเลงดนตรี โดยเลือกประเด็นที่วิเคราะห์ดังนี้

๑. ความสนใจของนักเรียนในการได้รับการถ่ายทอด
๒. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการ
๓. เอก্ষลักษณะของการทำไร่โนราเยาวชนตำบลโตนดด้วน
๔. การนำองค์ความรู้ไปให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

การนำเสนอผลงานวิจัย

คณะผู้วิจัยนำเสนอผลงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ ทั้ง ๒ ข้อ ในบทที่ ๔ และบทที่ ๕ ในขั้นตอนดังนี้

๑. การนำเสนอผลงานวิจัย
๒. การนำเสนอในการประชุมวิจัยของมหาวิทยาลัยทักษิณ